

รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม
การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2*

A MODEL OF ACTIVITIES MANAGEMENT FOR STUDENT
DEVELOPMENT TO PREVENT BULLYING BEHAVIOR PROBLEMS OF
STUDENT UNDER THE OFFICE OF UTTARADIT PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 2

ณัฐธิดา นานท์ ขำสาม, Nudtachanon Khamsam
วจี ปัญญาใส, Vajee Panyasai
บุญมัน ธนาศุภวัฒน์, Boonmun Thanasupawat
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

E-mail : k.nudtachanon@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษารูปแบบ การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่โรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้

* Received 23 April 2021; Revised 21 June 2021; Accepted 23 June 2021

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพิจารณาความสอดคล้องและความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวม มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวาจา ด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านโลกไซเบอร์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านวาจา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าทุกด้าน

2. สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนมีวิธีการรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้การอบรมการจัดกิจกรรมร่วมกันและการให้คำปรึกษา อาจเป็นเพราะว่าหน้าที่ในการดูแล อบรมนักเรียนเป็นหน้าที่ของครูประจำชั้นซึ่งมีการปฏิบัติในชั่วโมงโฮมรูมทุกวัน

3. รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า โรงเรียนได้แบ่งหน้าที่การทำงานออกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ครูผู้บริหาร และผู้ปกครอง

คำสำคัญ : พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง, กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน, รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

Abstract

This article aimed were 1) to study the problem of bullying behavior among students under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2, 2) to study the conditions of the activities management of learner development to prevent bullying behaviors problem under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2 and 3) to study a model of activities management to learner development to prevent bullying behavior problem under the Office of Uttaradit Primary Education Service Area 2. The samples in this research were

the 25 extended schools under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2 It was a mixed methods research. The data collection used with questionnaires. Qualitative information used with structured interviews. Research instruments were 5-level estimation questionnaires and structured interviews, statistics used data analysis as percentage (%), average (x), and standard deviation (S.D.). Synthesize data consider the consistency and relationship of the data by content analysis to study a model of management development activities to prevent bullying behaviors under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2. The results showed that;

1. The problem of bullying behavior among students under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2 was found that there were overall four aspects : verbal, physical, social and the cyber world were at the lowest level. When considering each aspect, it was found that the verbal side was more average than all aspects.

2. The conditions of the management of learner development activities to prevent bullying behaviors under the Office of Uttaradit Primary Education Area Office 2 in overall was found that the school had a model of management development activities by providing training, organizing activities together and consultation. It may be the duty to look after and instruct the students. The teacher should do homeroom every day.

3. A model of development activities management to prevent bullying behavior problems under the Office of Uttaradit Primary Education Service Area 2 showed overall found that the school divided work duties into 3 components : teachers, administrators and parents.

Keywords : Bullying : Behavior, Activities, model of Activities Management Development

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ตามศักยภาพของตนเอง เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อันจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 ว่าด้วยหน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐต้องดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ตามวรรคหนึ่งเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ และโดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าว มีคุณภาพได้มาตรฐานสากล (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดแนวการจัดการศึกษา โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน แก้ปัญหาและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กอปรกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมและเทคโนโลยี ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบันของบุคคล ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยอาจจัดเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสนองนโยบายในการสร้างเยาวชนของชาติให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพเพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของ

การทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมายมีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นส่งเสริมความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนตามปกติ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเดิมเรียกว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Co - Curriculum Activites) แต่ได้มีผู้ใช้ “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” แตกต่างกันไปให้สอดคล้อง กับความหมายของคำว่า “หลักสูตร” เช่นคำว่า กิจกรรมนักเรียน ปัจจุบันความหมายของหลักสูตรได้เปลี่ยน ไปตามสภาพของสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ดังนั้น คำว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร” จึงเปลี่ยนไปเป็น “กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 16) ได้อ้างถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนว่าเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้ศีลธรรมจริยธรรม ระเบียบ วินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก

หนึ่งในพฤติกรรมความรุนแรงซึ่งอยู่คู่สังคมในทุกวัฒนธรรมมาเป็นระยะเวลาช้านานก็คือ การกลั่นแกล้ง หรือการรังแก (Bullying) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่แทรกซึมในทุกพื้นที่ ไม่เว้นแม้แต่ในสถานศึกษาโดยความรุนแรง และการกลั่นแกล้งในโรงเรียนนั้น ไม่ได้จำกัดพื้นที่เฉพาะภายในห้องเรียนเท่านั้น หากแต่สามารถเกิดขึ้นภายในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ รอบโรงเรียน (ภัทรจรัส บำรุงพงษ์, 2561) เมื่อเดือน มกราคม 2561 พบว่า ประเทศไทย มีสัดส่วนระดับความรุนแรงทางพฤติกรรมกรกลั่นแกล้งเป็นอันดับ 2 ของโลก การกลั่นแกล้งเป็นจุดเริ่มต้นและเป็นการปลูกฝังเด็กในด้านการใช้ความรุนแรง การทำร้ายกัน ซึ่งมีผลกระทบทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ต่อเด็กทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งเป็นผู้ที่กระทำและผู้ถูกรกระทำ โดยผู้ถูกรกระทำ มักจะเครียด ซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน มีปัญหาการเข้าสังคม หากถูกกดดันที่รุนแรงหรือเรื้อรังในระยะยาวจะนำไปสู่การทำร้ายผู้อื่นเพื่อแก้แค้น การทำร้ายตนเอง อาจจะรุนแรงถึงการฆ่าตัวตาย ขณะที่ผู้กระทำ เมื่อได้ทำบ่อยครั้งจะกลายเป็นนิสัยเคยชิน มีปัญหาบุคลิกภาพแบบใช้ความก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น ไม่มีความรู้สึกรู้ว่าทำผิด ใช้ความรุนแรงแก้ไขปัญหา เป็นอันธพาลและเป็นอาชญากรต่อไปในอนาคตได้ (กรมสุขภาพจิต, กระทรวงสาธารณสุข, 2561) พฤติกรรมกรกลั่นแกล้งของนักเรียนในปัจจุบันนับวันจะทวีความรุนแรงและมีรูปแบบที่ทวีความซับซ้อนตามยุคสมัย หลายคนคิดว่าพฤติกรรมดังกล่าว นำมาจากปัญหาการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวจากสื่อที่นำเสนอความรุนแรงทั้งจากการเล่นเกม การรับชมรายการโทรทัศน์การเล่นอินเทอร์เน็ตและจากคุณลักษณะของนักเรียนเอง

ดังที่ (โสภณ สุภาพงษ์, 2548) กล่าวว่า สื่อที่รุนแรง การอบรมเลี้ยวดู การทุบตีทารุณโหดร้าย และครอบครัวแตกแยก ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กเกรงและกลายเป็นอาชญากรได้ในที่สุด ปัจจุบันด้วยเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไปทำให้รูปแบบของการบูลลี่ เกิดความรุนแรงเพิ่มขึ้น แชร์การล้อเลียนอย่างรวดเร็ว ทำให้การถูกกลั่นแกล้งไม่ได้อยู่แค่ภายในโรงเรียน จนส่งผลให้เด็กที่ถูกบูลลี่เลือกใช้ความรุนแรงเพื่อป้องกันตนเอง ทั้งนี้ จากงานวิจัยของกรมสุขภาพจิตพบว่า การใช้ความรุนแรง การกลั่นแกล้งหรือการบูลลี่ในประเทศไทยติดอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งหมายความว่า การบูลลี่ในไทย มีระดับความถี่ที่รุนแรง นอกจากนี้ยังพบว่า อายุเด็กที่ถูกบูลลี่จะน้อยลงไปเรื่อย ๆ จากงานวิจัยยังพบอีกว่าเด็กที่รังแกคนอื่น มีพื้นฐานด้านการขาดอำนาจบางอย่าง ในวัยเด็ก ถูกการเลี้ยวดูเชิงลบ รวมถึงพันธุกรรมทางสมอง จนนำไปสู่การรังแกกลั่นแกล้งคนอื่นใน วัยที่โตขึ้น ซึ่งพฤติกรรมนี้จะเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นความเคยชิน ทำได้แนบเนียน และรุนแรงขึ้น ส่วนเด็กที่ถูกบูลลี่ จะมีอาการซึมเศร้า ไม่อยากไปโรงเรียน ในบางรายอาจถึงขั้น คิดสั้น “ผู้ปกครองอย่าปล่อยให้เด็กเผชิญปัญหาเพียงลำพัง ต้องคอยสังเกตอาการและสอบถาม เมื่อเด็กส่งสัญญาณที่ผิดปกติ เช่น ดูหงุดหงิด วิตกกังวล มีความกลัว ไม่อยากไปโรงเรียน ไม่อยากคุยกับใคร หรือมีร่องรอยตามร่างกาย ผู้ปกครองควรสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ชวนคุยให้เขาเล่าปัญหาเพื่อช่วยหาทางออก หากหรือกับครูที่ปรึกษา ข้อสำคัญ คือ การเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้เด็กนำสิ่งเหล่านี้ไปแก้ปัญหาลี้ภัยเชิงบวก อาทิ ไม่เปรียบเทียบ ใช้คำพูดที่สุภาพ ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เด็กลดพฤติกรรมเสี่ยงต่อการบูลลี่ได้ ทั้งนี้ อยากเสนอให้โรงเรียนมีมาตรการดูแลแนวปฏิบัติ ปัญหา เปิดพื้นที่สำหรับเด็ก กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในโรงเรียน เมื่อเกิดเหตุให้แจ้งทันที” (ฐาณิชา ลิ้มพานิช, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2563)

การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดระเบียบวินัยและความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกันของนักเรียน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ในเรื่องต่อไปนี ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การไม่เบียดเบียนผู้อื่น การมีวินัยในตนเองรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การเคารพต่อกฎหมายและกติกาสังคม รู้จักทำงานเป็นหมู่คณะความสามัคคีรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวมรู้จักแก้ปัญหาด้วยสันติวิธีอย่างมีหลักการและเหตุผลใช้เสรีภาพของตนในทางสร้างสรรค์บนรากฐานแห่งกฎหมาย จริยธรรมและศาสนา ความภูมิใจในความเป็นไทย การเสียสละเพื่อส่วนรวม มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ มีความรู้และเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยตลอดจนการร่วมกันธำรงรักษาความปลอดภัยและความมั่นคงของประเทศชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการจัดการเรียน

การสอนในโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีปัญหาเรื่องการกลั่นแกล้งกัน ในหลายรูปแบบทำให้เกิดการทำร้ายร่างกายกัน เกิดความไม่สงบสุขในสังคม ส่งผลกระทบต่อผู้อื่น อาจทำให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อน บาดเจ็บ และทรัพย์สินเสียหาย ทำให้ครอบครัวไม่มีความสุข ผู้ปกครองเดือดร้อน มีความทุกข์ใจ โรงเรียนต้องเชิญผู้ปกครองไปพบ หรือถ้าฝ่ายเสียหายแจ้งความต้องไปดำเนินเรื่องต่อทำให้เสียเวลาในการเรียนด้วย ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนสองคนหรือคนกลุ่มเล็ก อาจทำให้เกิดการชักชวนคนอื่น ๆ มาร่วมทะเลาะวิวาท ทำให้เหตุการณ์ขยายวงกว้างขึ้น สภาพจิตใจถูกทำร้ายและบอบช้ำมาก เกิดความคับแค้นใจ อาจถูกดำเนินคดีเพราะทำผิดกฎหมาย เช่น การทำร้ายร่างกายผู้อื่น เสียการเรียน เสียเวลา และอาจเสียอนาคต เช่น เกิดการหวาดกลัวฝ่ายตรงข้าม ทำให้ไม่กล้ามาโรงเรียน ต้องคอยหลบเลี่ยง และอาจทิ้งการเรียนกลางคัน เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาภายหลัง จากประเด็นปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจในการทำวิจัยเรื่องการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2
3. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 จำนวน 78 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 จำนวน 25 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลการทำวิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ได้แก่ นักเรียนจำนวน 250 คนโดยเลือกแบบเจาะจง โรงเรียนละ 10 คน ประกอบด้วย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 4 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนจำนวน 125 คน โรงเรียนละ 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายวิชาการ และครูฝ่ายแนะแนว

กลุ่มที่ 3 เป็นผู้ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาจารย์จากมหาวิทยาลัย คณะกรรมการสถานศึกษา ครูแนะแนว และผู้ปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม ปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 แบ่งพฤติกรรมเป็น 4 ด้าน ดังนี้ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านวาจา และด้านโลกไซเบอร์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ระยะที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายเปิด สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถาม สภาพปัจจุบันและปัญหาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมมารกกลับแก้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ระยะที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหาร กิจกรรมนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรมมารกกลับแก้งของนักเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 โดยสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D.) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ระยะที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยสนทนา กลุ่มย่อย (Focus Group) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหา Content Analysis

ผลการวิจัย

1. ศึกษาปัญหาพฤติกรรมมารกกลับแก้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 จำนวน 250 คน ผลการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านวาจา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.13$) รองลงมา คือ ด้านร่างกาย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 1.05$) ด้านที่มี ค่าเฉลี่ย คือ ด้านโลกไซเบอร์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 0.43$)

2. ศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม มารกกลับแก้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา

ครูที่ปรึกษา ครูฝ่ายปกครอง ครูฝ่ายวิชาการ ครูฝ่ายแนะแนว จำนวน 125 คน ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมมารกถันแกล้งของนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 88.8 สภาพความรุนแรงพฤติกรรมมารกถันแกล้งของนักเรียน มากที่สุด คือ ด้านวาจา คิดเป็นร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ ด้านร่างกาย คิดเป็นร้อยละ 30.4 และน้อยที่สุด คือ ด้านโลกไซเบอร์ คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยโรงเรียนมีรูปแบบการบริหารกิจกรรมนักเรียนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามารกถันแกล้ง ของนักเรียน โดยเรียงลำดับค่าร้อยละสูงสุดจากมากไปหาน้อย สามลำดับแรก ได้แก่ การทำกิจกรรมร่วมกัน คิดเป็นร้อยละ 25.6 รองลงมา คือ การอบรม คิดเป็นร้อยละ 18.4 และให้คำปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 14.4 ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันปัญหามารกถันแกล้งของนักเรียน ได้แก่ พฤติกรรมมารกถันแกล้งลดลง คิดเป็นร้อยละ 49.6 และเกิดความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 24.8

3. การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหามารกถันแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยการสนทนากลุ่มจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน พบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหามารกถันแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ครู ผู้บริหาร และผู้ปกครอง 1. ครู แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ครูประจำชั้น มีบทบาทหน้าที่ อบรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมมารกถันแกล้ง พูดคุย ตักเตือนในคาบโฮมรูม ปลูกจิตสำนึก ติดตามพฤติกรรม สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน รายงานความก้าวหน้าด้านพฤติกรรม ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้คำแนะนำด้านส่วนตัวและสังคม ใช้กิจกรรมทำงานร่วมกันอย่างหลากหลาย สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ครูทุกคนในโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ อบรมหน้าเสาธงในตอนเช้า พูดคุย ตักเตือนเมื่อพบพฤติกรรมเบี่ยงเบน ใช้กิจกรรมทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมทักษะการอยู่ร่วมกัน ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ออกแบบแนวทางการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน 2. ผู้บริหาร มีบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบายการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจนและครูทุกคนมีส่วนร่วม กำหนดโครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจน ขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น รพ.สต. สาธารณสุข นิเทศ กำกับ ติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจัดระบบช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและมีประสิทธิภาพ 3. ผู้ปกครอง มีบทบาทหน้าที่ ให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่ บุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ พูดคุย ตักเตือนเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้คำแนะนำในการอยู่ร่วมกัน ให้คำปรึกษาเมื่อบุตรหลานมีปัญหา สร้างข้อตกลงของสมาชิกในครอบครัว

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มีผลการวิจัยในประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวาจา มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในหมู่บ้าน ซึ่งครอบครัวของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเครือญาติจึงทำให้ความสัมพันธ์ภายในชุมชน มีความ เป็นพี่น้องจึงให้ความเคารพนับถือ ซึ่งกันและกัน มีผลทำให้ปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง อยู่ในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ (2552) ที่ได้ ทำการศึกษา “พฤติกรรมการข่มเหงรังแกผ่านโลกโซเชียลของเยาวชนไทยในกรุงเทพมหานคร” พบว่า พฤติกรรมการรังแกบนพื้นที่โซเชียลที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด คือ การกลั่นแกล้งด้วยวาจา โดยการกลั่นแกล้งแบบปกติที่มีการเผชิญหน้ากันนั้น การกลั่นแกล้งด้วยวาจา คือ การใช้คำพูด ในการกลั่นแกล้ง แต่การกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล คือ การใช้ตัวอักษรหรือตัวหนังสือในการ กลั่นแกล้ง โดยใช้คำพูดที่ทำร้ายจิตใจ เพื่อเหยียดหยามหรือล้อเลียน ซึ่งผลการวิจัยในกลุ่ม วัยรุ่นนั้น มีความเห็นว่า ความเจ็บปวดของการถูกกลั่นแกล้งด้วยวาจาหรือการถูกล้อเลียนนั้น มีความเจ็บปวดและฝังลึกที่ยาวนานมากกว่าการถูกทำร้ายทางร่างกาย เช่น การถูกชกต่อย หรือถูกตบหน้า และถึงแม้ว่ากำลังพล ในกองทัพจะเป็นวัยผู้ใหญ่แล้วก็ตาม ความเจ็บปวด ของการถูกกลั่นแกล้งด้วยวาจาก็ทำให้มีความเจ็บปวดที่ฝังลึกเช่นเดียวกัน และวิธีการกลั่นแกล้ง โดยใช้การแสดงวาจาถูกเหยียดหยามก็เป็นวิธีที่ผู้ทำการกลั่นแกล้งผู้อื่นบนพื้นที่โซเชียล มักจะกระทำมากที่สุดเช่นกัน

2. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหา พฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหา พฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 โรงเรียนมีวิธีการรูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้การอบรม การจัด กิจกรรมร่วมกันและการให้คำปรึกษา อาจเป็นเพราะว่าหน้าที่ในการดูแล อบรม นักเรียนเป็น หน้าที่ของครูประจำชั้น ซึ่งมีการปฏิบัติในชั่วโมงโฮมรูมทุกวัน ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ

มรดก ใจดี (2560) ที่ได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 36 สหวิทยาเขตสุโขทัย พบว่า ในการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ครูปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย การกำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานและการสร้างความเข้าใจในเรื่องความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษา มีความชัดเจน และมีการแต่งตั้งครูที่ปรึกษา เพื่อทำหน้าที่ดูแลและรับผิดชอบ รวมทั้งให้คำปรึกษาในการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องการแนวคิดของ ขวัญนคร ปกป้อง (2555) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางพัฒนาศักยภาพครูไว้ 2 แนวทาง คือ จัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สอดคล้องกับผลวิจัยของ พอชาย พิงไชย (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนา คือ การบริหารงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จและมีคุณค่าต่อการศึกษา มาจัดหมวดหมู่หรือจัดนำเสนอในรูปแบบเอกสาร สื่อต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบได้เรียนรู้ นำแนวทางที่ประสบผลสำเร็จแล้วไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาของตน ด้านการวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกิจกรรม ประชุม สำนวญความต้องการของผู้เรียน และครูผู้รับผิดชอบ กำหนดปฏิทินที่ชัดเจน ส่งครูอบรม ศึกษาเอกสาร จนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียนได้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่เหมาะสม นิเทศอย่างต่อเนื่อง ด้านการตรวจสอบประเมินผล นิเทศติดตามประเมินผล จัดเก็บเป็นระบบให้ชัดเจน และจัดทำรายงานสรุปผล ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา นำสรุปผลการดำเนินกิจกรรม มากำหนดแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างจริงจัง และสอดคล้องกับผลวิจัยของงานวิจัยของ สุพันธ์ กล้าแข็ง (2550) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 แต่ละด้าน คือ 1) ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน 2) ด้านการบริการอาหารกลางวัน 3) ด้านการบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย 4) ด้านการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 5) ด้านการบริการทุนการศึกษาและสวัสดิการ พบว่า ผู้บริหารและครูมีทัศนคติว่าสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. การศึกษารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้งของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 พบว่า รูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อป้องกันปัญหาพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง

ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 มี 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครอง 1. ครู แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ครูประจำชั้น มีบทบาทหน้าที่ อบรมเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันในสังคมให้คำปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม การกลั่นแกล้ง พุดคุย ตักเตือนในคาบโฮมรูม ปลุกจิตสำนึก ติดตามพฤติกรรม สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน รายงานความก้าวหน้าด้านพฤติกรรม ครูแนะแนว มีบทบาทหน้าที่ เก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ให้คำแนะนำด้านส่วนตัวและสังคม ใช้กิจกรรมทำงานร่วมกันอย่างหลากหลาย สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน ครูทุกคนในโรงเรียน มีบทบาทหน้าที่ อบรมหน้าเสาธงในตอนเช้า พุดคุย ตักเตือนเมื่อพบพฤติกรรมเบี่ยงเบน ใช้กิจกรรมทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จัดทำโครงการและกิจกรรมเสริมทักษะการอยู่ร่วมกัน ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ออกแบบแนวทางการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง สร้างข้อตกลงในการอยู่ร่วมกันซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของสุรียา บุญเลิศ และคณะ (2550) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน ฯลฯ ที่มีส่วนร่วม 2. ผู้บริหาร มีบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบายการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจนและครูทุกคนมีส่วนร่วม กำหนดโครงสร้างการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้ชัดเจนขอความร่วมมือ สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น รพ.สต. สาธารณสุข นิเทศ กำกับติดตามการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องจัดระบบช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นปัจจุบันและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ วิไลรัตน์ โกพลรัตน์ (2556) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ให้มีการตรวจสอบติดตามผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงด้วยวิธีที่หลากหลายจัดทำสมุดบันทึกการพัฒนาผู้เรียน เพื่อรายงานและสรุปผลกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รายงานผลต่อผู้บริหารให้ทราบถึงผลการดำเนินงานและสภาพปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในวงจร PDCA วงรอบต่อ ๆ ไป 3. ผู้ปกครอง ทำหน้าที่ให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่ บุตรหลานอย่างสม่ำเสมอ พุดคุย ตักเตือนเมื่อพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ให้คำแนะนำในการอยู่ร่วมกัน ให้คำปรึกษาเมื่อบุตรหลานมีปัญหา สร้างข้อตกลงของสมาชิกในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของวรนาฏ สิทธิฤทธิ์ (2550) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและ

แนวทางพัฒนาการบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนควรมี การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน บุคลากรหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรมีการกำหนดนโยบาย ผู้ดูแล ผู้รับผิดชอบ
2. โรงเรียนควรสื่อสารกับผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดนักเรียนให้เปิดเผยความจริงในทุก ๆ ด้าน โดยการชี้แจงให้เห็นถึงข้อดีของการเปิดเผยข้อมูลนักเรียนที่แท้จริงว่ามีประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้ตรงตามสภาพความต้องการหรือสภาพปัญหาของนักเรียน
3. โรงเรียนควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้มีส่วนดูแลนักเรียนที่เสี่ยง และคอยช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา
4. โรงเรียนควรประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนในการสร้างความร่วมมือในลักษณะเครือข่ายการทำงาน
5. โรงเรียนควรกำหนดมาตรการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งให้มีความชัดเจน และมีการปฏิบัติ ตามมาตรการอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในทุกระดับการศึกษา เช่น ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ซึ่งจะได้ทราบถึงความแตกต่างของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2563). ห่วง!! พฤติกรรม "บูลลี่" เด็กไทยติดอันดับ 2 ของโลก เกือบครึ่งคิดตอบโต้เอาคืน. เรียกใช้เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม 2563. จาก <https://www.dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30148>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ขวัญนคร ปกป้อง. (2555). การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มรกต ใจดี. (2560). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36 สหวิทยาเขตสุถีนไทย (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต). พะเยา : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พิกุล พระสิงห์ และคณะ. (2551). ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น.
- วรนาฏ สิทธิฤทธิ์. (2550). การบริหารกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, และคณะ (2552) พฤติกรรมการชมแข่งวิ่งแผ่านโลก ไชเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร : สมพันธ์การวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย. สถาบันวิจัยแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว.
- วีไลรัตน์ โกพลรัตน์. (2556). การดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนประถมศึกษาใน อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สุนันทา กล้าแข็ง. (2550). สภาพและปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนโรงเรียนบ้านปากข้าวสาร (บริษัทข้าวไทยจำกัดสงเคราะห์ 2) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 (รายงานการวิจัย). สระบุรี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1.

- สุรียา บุญเลิศ. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

